

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce/oponenta

Autor práce: Ing. Táňa Lančová
Název práce: Big data v sociologii
Autor posudku: Mgr. Petr Lupač, Ph.D.
Návrh klasifikace práce: velmi dobře

Základní charakteristika práce.

Práce je přehledovou studií snažící se představit současný stav integrace fenoménu „big data“ (velkých datových souborů) na poli sociologie. Práce poskytuje základní systematický přehled, je přehledně a logicky strukturovaná a představuje dobrý výchozí bod pro další zpracování problematiky. Práce má ambiciózní cíl a může být přínosná jak pro úplné začátečníky v tématu (neboť poskytuje základní přehled), tak pro ty, kdo se již s big daty setkali (neboť umožňuje reflexi a rozšíření v rámci dílčích podtémat). V ČR je tato práce počinem originálním, základní slabinou je dle mého soudu ne příliš přesvědčivé prokázání specifické přidané hodnoty zpracování big data v sociologii ve srovnání s tradičními výzkumnými postupy.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Cílem práce je shrnout současný stav reflexe problematiky Big data v sociologii a jako takový je formulovaný dostatečně. Závěr práce odpovídá cíli práce a obecně shrnuje základní zjištění, vzhledem k širší podtématu a rozporuplnosti hodnocení bych uvítal více přesný a specifický závěr (viz také níže).

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

-

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Ano.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Práce má srozumitelnou strukturu, postupuje systematicky od představení problematiky přes specifičnost zpracovávaného jevu obecně i v sociologii přes základní problémy práce s big daty, tj. problém zdrojů dat a problém metod analýzy dat. Práce je uzavřena systematickým zpracováním problémů týkajících se big dat a stručným shrnutím zjištění.

Pro čtenáře může být místy trochu matoucí, že nabízející se kritika se neobjevuje již v průběhu textu, ale až souhrnně, v samotném závěru, tento postup autorky nicméně považuji za legitimní volbu, která má také své přednosti (zejména systematická zpracování kritik na jednom místě).

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Autorka prokázala dobrou orientaci ve zpracování tématu, ocenit je třeba systematickost, s níž se vyrovnala s poměrně nepřehlednou změť textů publikovaných na toto téma.

Práce jde v mnoha aspektech nutně po povrchu, místy se popis stává až příliš mechanický a technický. V některých částech pak není jasné, komu je práce určena, neboť prezentované informace jsou dosti obecné a současně jsou podávány značně zasvěceným způsobem, což jde na úkor srozumitelnosti a nebytnosti poskytované informace (srov. např. kpt. 6.4-6.5).

Ve všech částech autorka postihla důležité aspekty problematiky. Za obecně přínosný pro sociologický výzkum považuji přehled zdrojů dat, zejména specifičnost dat, jimiž disponují operátoři a přehled jejich postoje k poskytnutí dat akademickému výzkumu.

Přehledu bych položil dvě otázky, které nutně podle mého názoru vyvstanou na mysl každému čtenáři-sociologovi, a na které podle mého názoru práce neodpovídá dostatečně:

- metodologické vyjasnění: jaká je tedy konkrétní přidaná hodnota big dat ve srovnání s klasickými sociologickými přístupy? Ve kterých momentech se pak big data jeví jako nejslibnější? V jakých případech je vhodnější použít tento přístup a v jakých naopak ne?
- příspěvek k sociologickému porozumění sociální realitě: jaká je přidaná hodnota zpracování daných typů big dat z hlediska dlouhodobých témat a velkých diskusí v sociologii, jichž se tyto typy dat blíže dotýkají? (např. výzkum sociability, mobility, sociální koheze, ...). V některých částech práce, např. u senegalských studií, či přehledu dat operátorů, se tato otázka přímo nabízí (např. ve vztahu k tradici výzkumu sociální komunikace / sociability) a je trochu škoda, že není jasné, zda jsou (potenciálně) produkované zjištění pomocí big data přístupů triviální či originální.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

-

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

U jednotlivých kapitol bych uvítal shrnutí představených poznatků. V osmé, závěrečné kapitole, bych uvítal specifičtější, více detailní uzavření problematiky, přínosné by mohlo být nastínění otázek, jimiž by se měl nebo mohl dále zabývat sociologický výzkum v této oblasti (ať už v oblasti analýzy big dat nebo její reflexe).

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Diplomantka dostatečně prokázala dovednost zpracování tématu na úrovni absolventa magisterského studijního programu.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka využívá široké škály, zejména zahraničních, odborných a polod odborných zdrojů, provedenou rešerši považují za zdařilou a dostatečně reprezentující základní obrysy zvoleného tématu.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Na dobré úrovni, překlepy jsou v akceptovatelné míře, jazyková úroveň práce je dobrá.

Další poznámky

-

Celkové hodnocení práce

Práci považují za zdařilou a jednoznačně ji doporučují k obhajobě. Oceňují zpracování velké, obtížně zpracovatelné oblasti, jejíž některé aspekty jsou obtížně vyložitelné na této úrovni obecnosti (např. neuronové sítě).

Práci navrhuji vzhledem ke dvěma slabším, uvedeným v části „hodnocení kvality teoretické části práce“ hodnotit jako **velmi dobrou**.

Otázky a náměty k obhajobě

Na s. 22 autorka přejímá tvrzení, že „big data ‘nepotřebují výzkumníkem vytvořenou hypotézu’“ a lze je proto analyzovat kvalitativně i kvantitativně (viz také první větu čtvrtého odstavce v kpt. 8). Toto tvrzení vyvolává mnoho otázek. Mohla by např. autorka toto tvrzení osvětlit vzhledem ke klasickým výtkám, které napadají představu absence jakékoli hypotézy při analýze dat? Dále, jak vypadá

kvalitativní zpracování datových souborů, z nichž nelze vyčíst žádnou informaci bez speciálního pomocného nástroje, jehož využití ale již samo představuje určitou, specificky zaměřenou redukci dat?

Datum: 20.8.2018

Podpis: